

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

«ВОЛОДИМИРУ ВЕРНАДСЬКОМУ – 160»

ВИСТАВКА-ПОРТРЕТ

ЖЕРЕБКІНА З. Г., ЗАВІДУВАЧКА БІБЛІОТЕКИ,

ПАВЛОВА Г. М., БІБЛІОТЕКАР

ВЕРНАДСЬКИЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ (1863 – 1945)

Великого українського вченого Володимира Вернадського можна сміливо зарахувати до геніїв: не дарма його наукові досягнення порівнюють із напрацюваннями Ісаака Ньютона, Чарльза Дарвіна й Альберта Ейнштейна

---

*Десятиліттями, цілими століттями вивчатимуться
й поглиблюватимуться його геніальні ідеї,
а в працях його відкриватимуться нові сторінки –
джерело нових шукань...
А молодим поколінням він завжди буде учителем
в науці і яскравим прикладом
плодотворно прожитого життя*

Ферсман О. Е.

<https://library.kr.ua/ic/orhus/orhus-vernadsky/> .

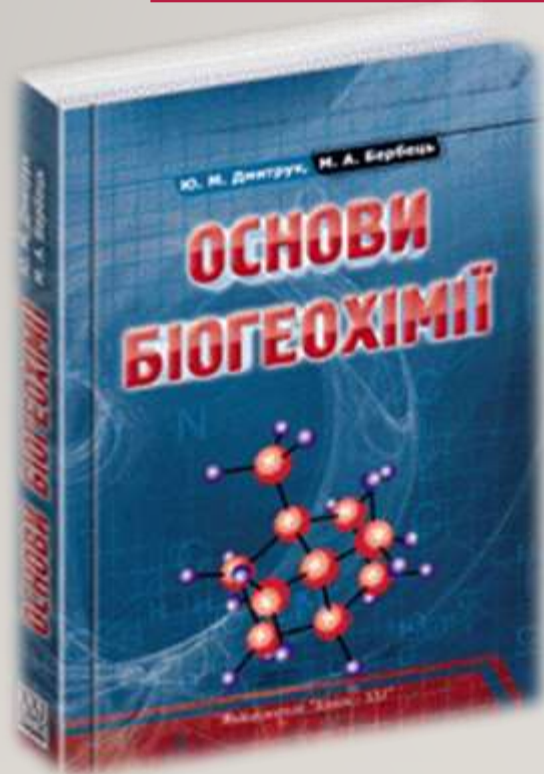

Цьому сприяв розвиток екології, у якій поняття біосфери було одним із головних.

Вернадський розробив учення про біосферу як складну багатокomпонентну систему пов'язаних між собою великих біологічних комплексів, хімічних і геологічних процесів, що відбуваються на Землі.

ЗАСНОВНИК НАУКИ БІОГЕОХІМІЇ

Вивчаючи хімічний склад живої речовини та геохімічні процеси, що протікають у біосфері Землі, Вернадський відкрив першу у світі біогеохімічну лабораторію.

https://www.google.com/search?sxsrf=AJOqlzWVGbR8AIFhVWVYHy_FjNlBj51fCQ:1676967808467&q=%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D1%85%D1%96%D0%BC%D1%96%D1%8F+%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE&tbm=isch&source=univ&fir=v-h9VzBfXLyVM%252CPxukEfDBeYITSM%252C_%253BN-m_Ulau4trzM%252CdAcycz14dMgOxM%252C_%253B7MSwm64PzUM-EM%252CCz27EqzTIRUCM%252C_%253BvOQVh67xiXyP7M%252C-WYDhoYo1NOpGM%252C_%253BhFZ8L7uvZcMnFM%252CdYThL1uy6JAmiM%252C_%253B0ShE1fv2LhtBEM%252CESi39AuYixknXM%252C_%253BmeOafUm-B59MvM%252Cxmo_Uyx41jqCcM%252C_%253BQvlt6G8CWtYIM%252CPxukEfDBeYITSM%252C_%253B6jBZEK5b5_b7jM%252CVvQL6SR68QlgM%252C_%253BhbYwrE3CHT7k5M%252CvTqDLv8SzLUMsM%252C_&usg=AI4_-kRu3wQoMEAfIab67m5IUe6sT4zz_g&sa=X&ved=2ahUKEwic35f0l6b9AhXP6CoKHWtJDhUQjJkEegQICBAC&biw=1280&bih=522&dpr=1.25#imgrc=Fn23y5TTugKOZM

БІОГЕОХІМІЯ

- Біогеохімія – наука, що вивчає склад, будову, суть живої речовини.
- Учений визначив кілька важливих принципів, які показують модель світу.

Про що ж говорив Володимир Вернадський?

- **Біосфера** – жива оболонка Землі – ніколи не повертається в попередній стан, тому весь час змінюється. А ось жива речовина має постійний геохімічний вплив на навколишній світ.
- **Атмосфера Землі** – це біогенна освіта, адже боротьба за кисень у всьому світі набагато важливіша, ніж поєдинки за їжу.

ТВОРЕЦЬ ФІЛОСОФСЬКОГО НАПРЯМУ КОСМІЗМУ

В еволюції людини посилюється її перетворююча діяльність навколишньої природи.

Ноосфера – сфера розуму, життя людини, її матеріальної та духовної культури.

Вона постійно розширюється й охоплює інші сфери буття.

Біосфера (сфера життя) постійно та неухильно переходить у ноосферу.

За Вернадським, у майбутньому ноосфера стане ведучою на Землі й переміститься в космос.

Ідеї вченого про ноосферу, що являють собою велике філософське узагальнення, виникли на межі двох основних напрямів його наукової діяльності — біохімії та історії наук.

Аналіз еволюції наукової думки й наукового світогляду, дослідження структури науки є величезним внеском у наукознавство.

ОСНОВОПОЛОЖНИК ГЕОХІМІЇ

Геохімія – наука про хімічний склад Землі й оточуючих нас планет, про об'єктивні закони руху елементів, ізотопів у різних геологічних середовищах і процесах формування ґрунтів, гірських порід і води на Землі

БІОХІМІЯ ТА ГЕОХІМІЯ

- У 1924 році була опублікована книга Володимира Вернадського «Геохімія», написана французькою мовою, випущена в Парижі.
- Учений узагальнює практичну й теоретичну інформацію, що стосується атомів земної кори, а також вивчає природний склад геосфери.
- У цій же праці розкрито суть поняття «жива речовина» – сукупність організмів, які можна вивчати так само, як і будь-які інші речовини.
- Визначено геохімію як науку, що вивчає хімічний склад і закони поширення хімічних елементів на Землі.

БІОСФЕРА

- У 1926 році професор написав книгу «Біосфера», у якій виклав основи свого вчення. Видання вийшло невелике, написане простою мовою, тому зацікавило багатьох читачів.
- Сформулював біогеохімічну концепцію біосфери.

ВЕРНАДСЬКИЙ В. І. ПРО БІОСФЕРУ ТА НООСФЕРУ

Учення Вернадського про біосферу та ноосферу розглядає появу свідомості як цілком логічний результат еволюції.

Учений зміг передбачити розширення меж ноосфери, маючи на увазі потрапляння людини в космос.

Роль Вернадського

у становленні української науки

ВЕРНАДСЬКИЙ І УКРАЇНА

У 1918 році будинок Вернадського, побудований у Полтаві, був розгромлений більшовиками.

Учений зміг організувати кілька геологічних екскурсій, а також виступити з доповіддю на тему «Жива речовина».

Під час правління гетьмана Скоропадського було вирішено організувати Українську академію наук.

Це важливе завдання доручили В. Вернадському.

ВЕРНАДСЬКИЙ І УКРАЇНА

У 1919 році відкрилася УАН, а також наукова бібліотека.

У цей же час учений працював над відкриттям в Україні кількох університетів.

Проте навіть цього Вернадському виявилось замало.

Він приймає рішення проводити експерименти з живою речовиною.

ВЕРНАДСЬКИЙ І УКРАЇНА

Вернадський сформулював біогеохімічну концепцію біосфери.

У ній це поняття розглядалося як жива речовина, що складається з безлічі хімічних елементів, які наявні в усіх живих організмах у сукупності.

https://www.google.com/search?sxsrf=AJOqlzWVGbR8AIFhVWWYHy_FjNLbJ51fCQ:1676967808467&q=%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9+%D0%B1%D1%96%D0%BE%D0%B3%D0%B5%D0%BE%D1%85%D1%96%D0%BC%D1%96%D1%8F+%D1%84%D0%BE%D1%82%D0%BE&tbm=isch&source=univ&fir=v-h9VzBfXLyVM%252CPxukEfDBeYITSM%252C_%253BN-m_Ulau4trtzM%252CdAcycz14dMgOxM%252C_%253B7MSwm64PzUM-EM%252CCz27EqzTIRUCM%252C_%253BvOQVh67xiXyP7M%252C-WYDhoYo1NOpGM%252C_%253BhFZ8L7uvZcMnFM%252CdYThL1uy6JAmiM%252C_%253B0ShE1fv2LhtBEM%252CESi39AuYixknXM%252C_%253BmeOafUm-B59MvM%252Cxmo_Uyx41jqCcM%252C_%253BQvlt6G8CWTtYIM%252CpXukEfDBeYITSM%252C_%253B6jBZEK5b5_b7jM%252CVvkQL6SR68QlqM%252C_%253BhbYwrE3CHT7k5M%252CvTqDLv8SzLUMsM%252C_&usq=AI4-kRu3wQoMEflab67m5IUe6sT4zz_g&sa=X&ved=2ahUKEwic35f0l6b9AhXP6CoKHWTJDhUQjKJkEegQICBAC&biw=1280&bih=522&dpr=1.25#imgrc=MV6116EB6rzOaM

Людиною щирої сердечної вдачі, великої духовної культури залишився Володимир Іванович у спогадах своїх учнів, послідовників, соратників по праці.

Він належав до когорти найбільш освічених людей, які в царині науки берегли від хаосу вогник знань, намагалися зберегти свої музеї, книги, лабораторії.

-
- Український вчений був людиною багатьох інтересів.
  - Надзвичайно гострий розум, здатність по-новому поглянути на звичні речі дозволили йому домогтися успіхів у різних галузях науки.
  - Наукові праці вченого й до цього дня є фундаментальними, оскільки він на десятиліття випередив свій час і вніс у розвиток науки неоціненний вклад.
  - Протягом життя Вернадський написав 473 наукові праці.
  - Володимир Вернадський писав також і вірші, але славу йому принесла саме його наукова діяльність.

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

- Національна бібліотека України – головна всеукраїнська книгозбірня, загальнодержавний комплексний бібліотечно-інформаційний, науково-дослідний, науково-методичний та культурно-просвітницький центр, найбільше за обсягом документо-інформаційних ресурсів книгозховище України – носить ім'я Володимира Вернадського
- <http://www.nbuv.gov.ua/node/4445>

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

- Таврійський національний університет носить ім'я Володимира Вернадського (<https://tnu.edu.ua/>)
- У 1996 на честь науковця було названо українську антарктичну станцію [«Академік Вернадський»](#).
- На честь науковця назвали астероїд [2809 Вернадський](#) та кратер на зворотній стороні Місяця.
- 12 березня 2013 року [Google](#) відзначив 150 років від дня народження Володимира Вернадського святковим [логотипом](#). На головній сторінці пошукового сервісу розмістили [дудл](#) у вигляді малюнків, які символізують сфери наукових інтересів науковця та його портрет
- З 2015 року в Дніпрі проходить щорічний інженерний конкурс [Vernadsky Challenge](#) з призовим фондом у 2 млн гривень у якості гранту на розвиток проєктів молодих винахідників
- 25 жовтня 2019 року Національний банк України увів у грошовий обіг купюру номіналом у [1000 гривень](#) із зображенням Володимира Вернадського на аверсі та будівлею [Президії НАН України](#) на звороті
- 22 грудня 2021 року Національний банк України випустив пам'ятну банкноту номіналом 1000 гривень зразка 2019 року до 30-річчя незалежності України. Основне зображення лицьового боку – портрет Володимира Вернадського

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ

- Будинок 1-ї чоловічої гімназії в Харкові, зараз Харківський державний професійно-педагогічний коледж імені В. І. Вернадського

- Меморіальна дошка на фасаді будівлі коледжу

- https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%92%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9_%D0%92%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80_%D0%86%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B8%D1%87

***ІСТИНА ОДНА, А ШЛЯХІВ ДО НЕЇ СТІЛЬКИ Ж,
СКІЛЬКИ ЛЮДЕЙ***

В. ВЕРНАДСЬКИЙ

Володимир Іванович Вернадський не жив лише однією наукою: діяльність його вплетена в нашу історію

Життєва творчість ученого має універсальне джерело

КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА

- В. І. Вернадський. Біографія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uinp.gov.ua/istorychnyy-kalendar/berezen/12/1863-narodyvsya-volodymyr-vernadskyu-vchenyy>
- Вернадський Володимир Іванович: біографія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/vnz/reports/biograf/23860/>
- 18 цікавих фактів про Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://faktypro.com.ua/page/18-czikavikh-faktiv-pro-vernadskogo>
- Володимир Вернадський - український вчений, якого порівнюють з Ньютоном та Ейнштейном [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ukrainianpeople.us/%D0%B2%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80-%D0%B2%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B8%D0%B9/>

КОРИСНІ ДЖЕРЕЛА

- Володимир Вернадський: легендарний український вчений [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.amazingukraine.pro/lifestyle/volodymyr-vernadskyj-legendarnyj-ukrayinskyj-vchenyj/>
- Володимир Іванович Вернадський. Існувати – значить мислити [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.kr.ua/ic/orhus/orhus-vernadsky/>
- Ноосфера [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%BE%D0%BE%D1%81%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B0>
- Філософія космізму [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://um.co.ua/1/1-2/1-25276.html>

ШАНОВНІ КОЛЕГИ!

Пропонуємо педагогічним і бібліотечним працівникам звертатися за методичною допомогою на сайт

КВНЗ «Харківська академія неперервної освіти»

<https://edu-post-diploma.kharkov.ua/?news-category=%D1%88%D0%BA%D1%96%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96-%D0%B1%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D0%BA%D0%B8>

Дякуємо за увагу!

